

**KARABAĞLAR İLÇESİNİN AÇIK VE YEŞİL ALAN ANALİZİ VE BİR SİSTEM ÖNERİSİ
OPEN AND GREEN AREA ANALYSIS AND A SYSTEM SUGGESTION FOR
KARABAĞLAR DISTRICT****Dr. Doruk Görkem ÖZKAN**Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü,
dorukgorkemozkan@gmail.com Trabzon/Türkiye**Arş. Gör. Duygu AKYOL**Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü,
duyguakyol@ktu.edu.tr Trabzon/Türkiye**Arş. Gör. Sinem DEDEOĞLU ÖZKAN**Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü,
sinemdedeoglu@ktu.edu.tr Trabzon/Türkiye**ÖZ**

Bu çalışmada; kentlerin fiziksel anlamda mekan kurgulanması aşamasına doğrudan etki eden açık yeşil alanlar, Karabağlar ilçe merkezi içerisinde incelenmiştir. Bu amaçla ilçe merkezinde yer alan açık yeşil alanlar mevcut ve plandaki durumuyla analiz edilerek değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler çerçevesinde açık ve yeşil alanların bir ilçe ya da bir kent bütününde nasıl bir sistem bağlamında planlanmalıdır? sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma sonucunda ilçe merkezi genelinde kişi başına 5 m² yeşil alan düştüğü saptanmıştır. Bu değer hem yürürlükteki olan imar mevzuatında öngörülen standardın hem de ilçe yöneticileri tarafından stratejik planda hedeflenen miktarın altında bulunmaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen diğer bir sonuç ise imar planları kapsamında ilçe genelinde bir yeşil doku önerisinin bulunmamasıdır. Araştırma ile öncelikle kentin mevcut açık ve yeşil alan varlığının korunmasına ve iyileştirilmesine dikkat çekilmiştir. İlçe ve yakın çevresindeki açık ve yeşil alanlar, peyzaj planlama ilkeleri çerçevesinde ele alınarak bir sistem önerisi geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karabağlar, Kentsel Yeşil Alanlar, Peyzaj Planlama**ABSTRACT**

In this study; the open green areas directly affecting the construction of the towns in the physical sense have been examined within the Karabağlar district center. For this purpose, open green areas in the district center are analyzed and evaluated in the present and the plan. The framework of these assessments, how should open and green areas be planned in the context of a system in a district or an entire city? The answer was searched. As a result of the research, it has been determined that the green area per person 5 per square meter has fallen. This value is below the targeted amount on the strategic plan by both the standard stipulated in the current zoning legislation and the district administrations. Another result obtained within the scope of the research is that there is no green tissue proposal in the district within the scope of zoning plans. The research first focused on preserving and improving the existing open and green area of the city. A systematic proposal has been developed by taking the open and green areas of the district and its vicinity in the context of landscape planning principles.

Keywords: Karabağlar, Urban Green Areas, Landscape Planning**1. GİRİŞ**

Doğal ve fiziksel çevre ile birlikte var olan kentler, çağımızın değişen gereksinimleri ve güçlü teknolojik müdahaleler ile hızlı bir değişim süreci yaşamaktadır. Kentleşme beraberinde insanlar için bir yandan sosyal ve kültürel bazı yararları sunmakta diğer yanda suni ve sağlıksız bir çevrede yaşama zorunluluğu oluşturmaktadır. Özellikle ülkemizde son yıllarda kentleşme oranı yüksek değerlere ulaşmıştır. Hızla kentleşen bir sistemde sağlıklı ekolojik dengelerden söz etmek oldukça güçtür. Yetersiz çevre politikaları, sosyal ve ekonomik problemler sürdürülebilir olmayan yapılaşmaya, arazinin yasal olmayan işgaline ve

çevre koruma çalışmalarının aksamasına dolayısıyla yeşil alanların kaybına neden olmaktadır (Melchert, 2005).

Açık ve yeşil alanlar, doğal yaşamla ilişkilendirilmesine rağmen, aynı zamanda sosyal ve ekonomik değeri olan mekanların da yaratılmasını sağlamaktadır. Çevrelerinde bulunan yerleşim alanlarına belirli hizmet mesafeleri içinde hizmet vermeleri hedeflenmektedir. Hizmet mesafeleri, büyüklüklere, donanımlara, konumlara, barındırdıkları fonksiyonlara ve erişime göre değişkenlik göstermektedir. Günlük ihtiyaçlara göre tasarlanmış bulunan “yeşil alan” adalarından, kentsel ekoloji kavramı içinde, doğal yaşam ve sosyo-kültürel yaşamları barındıran büyük parklara kadar bir yelpaze içinde yer alan açık ve yeşil alanlar, rekreatif yaya koridorları olarak adlandırabileceğimiz yol boyu parkları olarak da karşımıza çıkmaktadır.

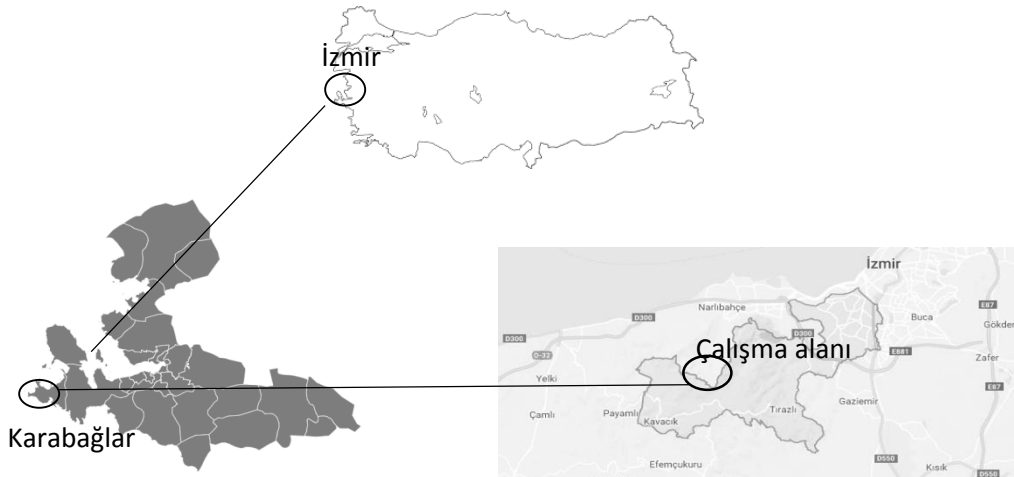
Özellikle açık ve yeşil alanlar, kentlerin sağlıklı gelişmesi açısından büyük önem taşımaktadırlar. Bu alanlar kentler için rekreasyon, ekoloji ve arazi organizasyonuna yönelik pek çok farklı fonksiyona sahiptir. Rekreasyon fonksiyonu ile aktif ve pasif rekreasyon imkanı sağlayarak kent içinde ve dışında sportif donatımların tesisine ve eğlence ile ilgili donatımlara da olanak verirler. Ekolojik fonksiyonu ile kent içerisinde hava akımlarına ve yeşil fonksiyonlarına imkan tanırırlar. Kentin içinde, çevresinde artmakta olan endüstriyel tesisler, konutlar ile motorlu taşıtlardan çıkan gazlardan kirlenen kentin havası içinde bulunan toz ve zararlı gazları temizleyerek, kente ışık ve hava sağlarlar. Arazi organizasyonu fonksiyonu ile kentlerin fiziksel alanların denge oluşturan unsurlarıdır. Kitle boşluk ayarlamasına yardımcı olurlar. Kent içindeki yeşil alanlar, araç trafiğini, yaya rekreasyon ve yerleşim alanlarından ayırmakla insanlar için trafik yönünden gereken güvenceyi sağlamış olurlar. Kentlerin formal yapıları binalarla meydana getirdiği katı kalıbı yumuşatarak kente organik bir karakter kazandırır.

Bu noktada Karabağlar gibi yeni gelişmekte olan, doğal ve kültürel potansiyele sahip bir ilçenin kentin açık ve yeşil alanlarının, sistem yaklaşımıyla değerlendirilmesi ve geliştirme yollarının tespit edilmesi bu çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır. Hızlı bir kentleşme ve nüfus artışı sürecine girmiş olan ilçe merkezinde bulunan açık ve yeşil alanların bu süreçteki yerinin ortaya konulması, hem kent hem kent yaşamı açısından önem taşımaktadır. Çalışma kapsamında; Karabağlar kent merkezindeki yeşil alanların dağılımları, büyüklükleri ve kişi başına düşen oranları değerlendirilmiştir.

2.MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Çalışma alanının genel özellikleri

Karabağlar İlçesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı metropol ilçelerden biridir. Doğusunda Buca, güneydoğusunda Gaziemir, batısında Güzelbahçe, kuzeybatısında Güzelbahçe ve Narlıdere, kuzeydoğusunda Konak ilçeleri ile çevrilidir. Karabağlar İlçesi, “Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” kapsamında, Konak ilçe sınırları içindeki alanların bir bölümünün ilçeye dönüştürülmesi ile kurulmuştur. Yapılan düzenleme ile Konak İlçesine Bağlı 55 Mahalle ile iki köy, Kavacık ve Tırazlı köyleri Karabağlar İlçesi sınırları içine katılmıştır. Orman Köyü niteliğinde olan Kavacık ve Tırazlı köyleri, aynı isimle kurulan ve ilk yerel seçimlerde faal duruma gelecek Karabağlar Belediyesi sınırları dışında, Büyükşehir Belediyesi'nin mücavir alanı içinde tutulmuştur. Çalışma kapsamında Karabağlar ilçesi içerisinde yer alan Vatan mahallesinin sınırları çalışma sınırları olarak belirlenmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Çalışma alanının İzmir kent ölçeğinde yeri

2.2 Doğal Peyzaj Değeri

2.2.1. Topoğrafik yapı

İlçenin fiziki yapısına bakıldığında; hareketli bir topografyaya sahip olduğu görölmektedir. İlçenin genelinde eğimin %10-20 aralığında olduğu alanlar yaygın olup güneydoğu kesiminde %30 üzerinde eğimli alanlar da mevcuttur. İlçe sınırları içinde yükselti 100 metreden itibaren kademeli olarak 200 metreye kadar çıkmaktadır.

2.2.2. Bitki Dokusu

Çalışma alanı olan Karabağlar ilçesi İzmir'in güneyinde yer almaktadır. Bitki örtüsü olarak genellikle Ege bölgesine ait doğal bitki türü olan maki ve çayırılık alanlar görölmektedir. İlçenin ayırt edici diğer bir bitki örtüsü ise üzüm bağlarıdır. Çitlembik ağaçlarının ilçe sınırları içerisindeki yoğunluğu da ilçenin bitki örtüsü karakterini oluşturan diğer bir unsurdur. İlçenin Konak ilçe belediyesine bağlı olarak uzun yıllar yönetilmesi ve daha sonra tekil belediyeye ayrılması ile birlikte yapısal projelerin hız kazanması ve bölgenin özellikle batı kısmında gecekondü bölgelerinin üzüm bağlarını işgal etmesi ile birlikte doğal bitki örtüsü kaybolmaya başlamıştır (Şekil 2).

Şekil 2. Karabağlar ilçesi bitki örtüsü varlığı

2.2.3. İklim

Karabağlar İlçesi, İzmir kent merkezinde yer almakta olduğundan alana ilişkin meteorolojik verileri en iyi yansıtabilecek istasyon İzmir (Güzelyalı)'da bulunan "bölge + büyük klima" istasyonudur. Bu istasyon rasatlarına dayanan meteorolojik verilere göre;

İzmir il genelinde ortalama sıcaklık değerleri açısından ortalama sıcaklığın en yüksek olduğu bölüm yaklaşık 18°C ile İzmir Merkez ve çevresidir. İl genelindeki minimum sıcaklıklara bakıldığında İzmir Merkez'deki minimum sıcaklıklar da ilin diğer bölgelerine göre daha yüksektir.

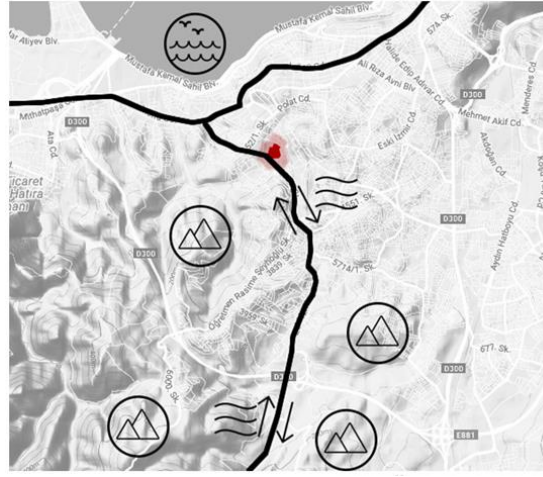
İzmir il genelindeki toplam yağışların miktarı açısından da İzmir kent merkezi ve çevresinin en çok yağış alan bölümdür. İzmir Merkez çevresinin en çok yağış aldığı ayın ise Aralık ayı olduğu görölmektedir.

İzmir il genelindeki rüzgâr hızlarına bakıldığında, en yüksek rüzgâr hızı ortalamasının İzmir Merkez'de ve Bergama'da olduğu görölmektedir. İzmir Merkez'de hakim rüzgar yılda 3854 kez esen güneydoğu rüzgarıdır. Bunu çok yakın bir esme sayısı ile, 3392 kez esen batı rüzgarı izler, en hızlı esen rüzgar ise 41.2 m/sn ile mart ayında hakim rüzgar yönünden, güneydoğudan esen rüzgarlardır. Kış aylarında güneydoğu yönlü rüzgârlar, yaz aylarında ise batı yönlü rüzgârlar daha fazla esmektedir. Bunun sonucu olarak hakim rüzgar yönleri batı-kuzeybatı (WNW) ve batı (W) ile güney-güneydoğu (SSE) ve güneydoğu (SE) olduğu görölmektedir.

2.3 Kültürel Peyzaj Değeri

2.3.1. Arazi kullanımı

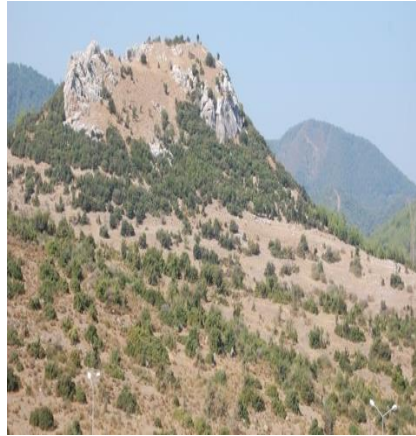
İlçe sınırları içerisinde arazi kullanım yoğunluğunu konut alanları ve ticaret alanları oluşturmaktadır. İlçenin batısında yer alan ve doğal özelliklerini korumaya çalışan bağlık alanların mevcudiyeti de ilçe için karakteristik bir yapı oluşturmaktadır (Şekil 3).

Şekil 3. Topoğrafya Analizi (ARCHIST)

2.3.2. Yerel kültürel değerler

İlçe sınırları içerisinde yer alan ve Karabağlar için en eski yerleşim yeri olan Akçakaya ören yeri ile ilçe kültürel kimlik kazanmaktadır. Bununla birlikte Karafatma tepesi, tarihi Akpınar Kemerleri de önemli tarihi peyzajlar içerisinde yer almaktadır. Bağ evlerinin karakteristik yapısı da ilçenin kültürel peyzaj değerlerinin tanımlanmasında büyük bir rol üstlenmektedir (Şekil 4).

Şekil 4. Karabağların kültürel peyzaj değerleri

3.ARAŞTIRMA BULGULARI

3.1. 5000 ölçekli İmar planı ve 1000 ölçekli Uygulama İmar Planında Öngörülen Açık Ve Yeşil Alanlar

Karabağlar 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı genel kararları incelendiğinde; afet riskli alan ilan edilen yaklaşık 540 hektar büyüklüğündeki planlama alanının, jeolojik sakıncalı olarak belirlenmiş alanlar dışındaki tüm alanlar için mevcut yapılaşma ile uyumlu biçimde ıslah imar planları hazırlanmış ve bu planlara uygun biçimde imar uygulamaları yapılmıştır. Riskli alanın bütününe ilişkin jeolojik-jeoteknik etüt çalışmaları ile sakıncalı alanların sınırları belirlenmiş olup, gözlemsel etütlerde sakıncalı olarak tanımlanan bir bölüm alanın önlemleri alan niteliğinde olduğu belirlenmiş, geçmişte sakıncalı görülmemiş ve buna göre imar planı sınırları içine alınmış, yapılaşmaya açılmış bir bölüm alanın ise sakıncalı olduğu belirlenmiştir.

Uygulamaya ilişkin öncelikli alan tespitinde, sakıncalı alanların sınır dışında bırakılması sonrası riskli alanın güneydoğu kesiminde, Uzundere Mahallesi ile kısmen Peker ve İhsan Alyanak mahallelerinin sınırları içine giren, küçük bir bölümü dışında yapılaşma bulunmayan, genel olarak boş alanlardan oluşan yaklaşık 104 hektarlık öncelikli olarak planlanacak bölüm, gerçekleştirilecek dönüşüm uygulamalarını kolaylaştırmak amacıyla riskli alanda yaşayan maliklerin taşınması için yeni yerleşim alanı olarak tasarlanmıştır. Karabağlar plan çalışmaları neticesinde ilk etabının tamamlanmasıyla oluşturacak konutlar, riskli alan genelinde kentsel dönüşüm uygulamaları sürecinde başta uzlaşma görüşmeleri olmak üzere etkili olup, sürecin hız kazanmasında fayda sağlayacaktır.

Nazım imar planındaki açık ve yeşil alan kararları incelendiğinde; planlama sınırı içerisinde “Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği”nde geçen standartlar göz önünde bulundurularak, uygun miktarda ve yürüme mesafesinde Açık ve Yeşil Alanların oluşturulması öngörülmüştür. Öte yandan ağaçlandırılacak alanlarda ise yapılaşmaya izin verilmeyecek olup söz konusu alan Orman ve Su İşleri İl Müdürlüğünde ağaçlandırılacaktır (Şekil 5).

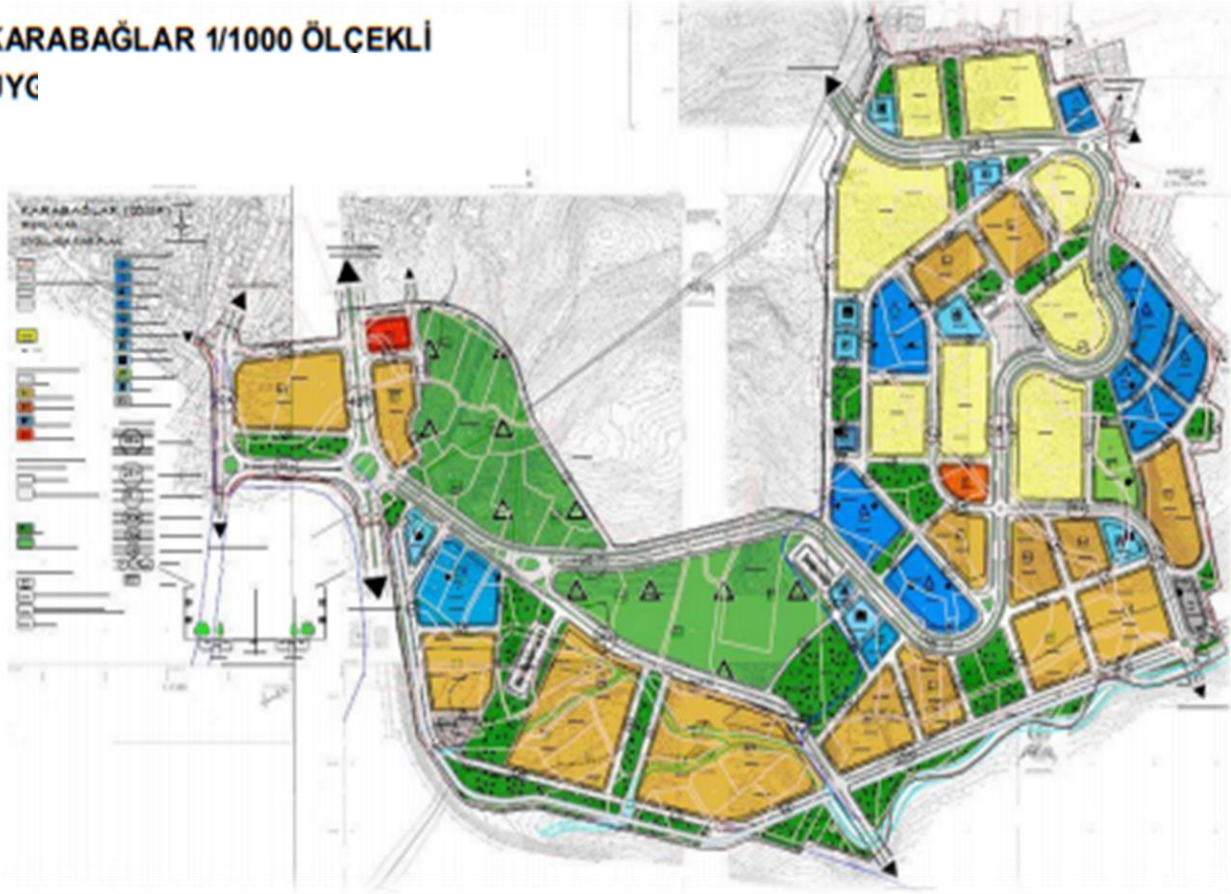
Şekil 5. Karabağlar 1/5000 Nazım İmar Planı

1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı genel kararları incelendiğinde; afet riskli alan ilan edilen yaklaşık 540 hektar büyüklüğündeki alanın güneydoğu kesiminde, Uzundere Mahallesi ile kısmen Peker ve İhsan Alyanak mahallelerinin sınırları içine giren, küçük bir bölümü dışında yapılaşma bulunmayan, genel olarak boş alanlardan oluşan yaklaşık 104 hektarlık bir alan mülkiyet durumu ve riskli alan içerisindeki vatandaşların taşınması için ivedilikle uygulama yapılabilecek olması dolayısıyla öncelikli planlama alanını oluşturmaktadır.

Karabağlar 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı'nda; plan sınırı içerisindeki fonksiyonlar ve kullanımlar, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı doğrultusunda alt ölçeğe indirgenmiş, yapılaşmaya ilişkin koşullar belirlenmiştir. Bu plan ve plan ön uygulama hükümlerinde yer almayan konularda konumu ve ilgisine göre yürürlükte bulunan kanun, üst ölçekli plan hükümleri, tüzük, tebliğ, yönetmelik ve standartlar geçerlidir. Bu plan ve planın uygulama hükümlerinde yer almayan konularda, bu planın onay tarihinden sonra, kanun, üst ölçekli plan hükümleri, tüzük, yönetmelikler, tebliğ ve standartlarda olan değişiklikler ve yeni hukuki metinler de plan veya plan hükmü değişikliklerine gerek kalmaksızın planlama alanının da geçerli olacaktır. Planlama sınırı içinde özel kanunlarla belirlenmiş alanların bulunması halinde, bu alanlarda özel kanun hükümleri geçerlidir. Plan ve plan hükümlerinde belirtilen hususlara uyulacaktır.

Uygulama imar planındaki açık ve yeşil alan kararları incelendiğinde; yerleşmenin açık ve yeşil alan ihtiyacı başta olmak üzere kent içinde ve çevresinde gününbirlik kullanıma yönelik, gezi alanları, yürüyüş, koşu, bisiklet gibi açık havada yapılabilen spor faaliyetleri, seyir terasları, rekreatif alanları, piknik alanları, oyun eğlence parkları, çocuk bahçeleri ve oyun alanları, büfe ve çayhaneler gibi konut ve konaklama harici fonksiyonlar yer almaktadır (Şekil 6).

KARABAĞLAR 1/1000 ÖLÇEKLİ UYG

Şekil 6. .Karabağlar 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı

Tablo1:Plandaki Açık Ve Yeşil Alan Kararlarının Mekansal Planlar Yönetmeliğinde Belirtilen Standartlarla Karşılaştırılması

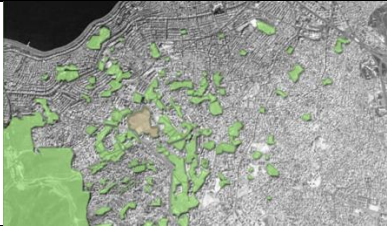

Ölçek: 1/1000				
Planlama Alanı: 1.040.000 m ²				
Planlama Nüfusu 11.025				
Alan Kullanımları	Alan (m ²)	Oran	Kişi Başı m ²	Toplam m ²
Park	112.475,88	10,82%	10,00	110.250
Ağaçlandırılacak Alan	117.871,00	11,33%		

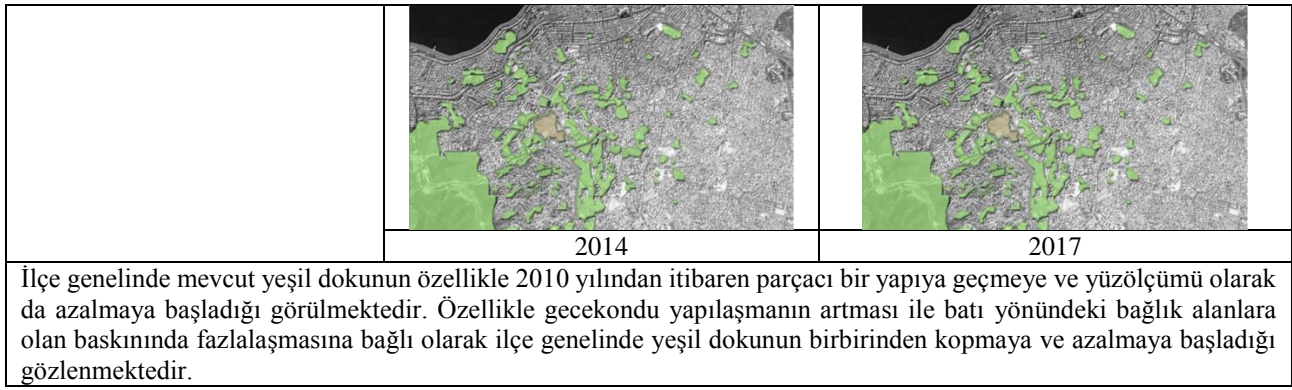
3.2. Yeşil Sistem Önerisi Geliştirilmesi Bağlamında Çalışma Alanında Yapılan Analizler

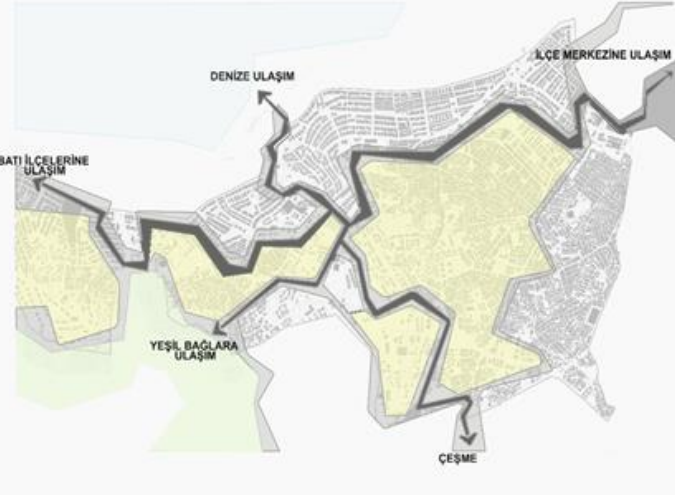
3.2.1. İlçe Genelinde Yapılan Analizler

Çalışma alanı kapsamında ilçe genelinde belirli analizler yapılmıştır. İlk olarak yıllara bağlı yeşil doku değişimi, ilçe merkezindeki ulaşım altyapısının durumu, ilçe merkezinin çevresel bağlantıları ele alınmıştır.

Tablo 2: Karabağlar ilçe sınırları içerisinde yapılan analizler

Yıllara Bağlı Olarak İlçedeki Yeşil Doku Değişimi		
	2006	2010

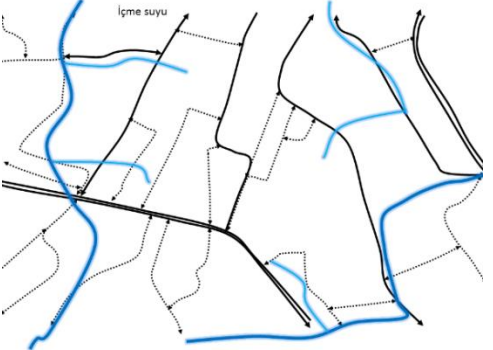
<p>İlçe Merkezindeki Ulaşım Alt Yapısı</p>	
<p>İlçenin ulaşım altyapısı çeşitlilik göstermektedir. Otobüs, İZBAN, METRO seçeneklerinin varlığı ilçeye ulaşımı kısmen kolaylaştırmaktadır. İlçeden kıyıya ulaşım otobüs ve yaya olarak sağlanırken ilçenin batısında ve güneydoğusuna ulaşım hem otobüs hem de hafifraylı sistemler ile sağlanmaktadır. Ara sokakların ana caddelere açılması yaya kullanımında yoğunlaşmasını sağlamaktadır. İlçe güneyinde yer alan İzmir Çeşme otobanının varlığı da trafik hareketliliği konusunda ilçenin yoğunluk yaşamasına sebep olmaktadır. İlçe genelinde diğer en yoğun trafik aksı Yeşillik caddesi üzerinde yer almaktadır. Caddenin iki yanında da ticaret alanlarının bulunması cadde üzerinde yaya kullanımında sağlamaktadır. Bir diğer yoğun aks ise İhsan Ayanak Bulvarı üzerinde oluşturmaktadır.</p>	
<p>İlçe merkezinin çevresel bağlantıları</p>	
<p>İlçe merkezinin çevre bağlantılarında tatil yörelerine bağlantıyı sağlayan otobanının varlığı kuzeyde denize ulaşım ve batı yönünde ise yeşil ile buluşmayı sağlayan çevresel ilişkilerin mevcudiyeti ilçenin önemli konumunu güçlendirmektedir.</p>	

3.3.Çalışma Alanı Kapsamında 1/5000 ölçekli Yapılan Diğer Analizler

Çalışma kapsamında iki ölçek etrafında analizler gerçekleştirilmiştir.1000 ölçekte yapılan analizler daha çok mevcut durumu ortaya koyan ve alan sınırlarını özelliklerini detaysız olarak ortaya koyan bir analiz sistemini oluşturmaktadır.5000 ölçekte yapılan analizler ise daha çok yeşil doku önerisinde bulunurken bir vizyon belirleme çalışmasının ön aşamasını oluşturmaktadır. Bu aşamada alandaki yapı yoğunluğu, ana ulaşım arterlerin konumu, mevcut dere yataklarının izleri, içme suyu hatlarının geçişleri kapsamında analiz çalışmaları yürütülmüştür.

Çalışma alanı kapsamında yapı yoğunlukları oldukça fazla görülmüştür. Ulaşımın daha ara sokaklardan sağlandığı görülmektedir.

Tablo 3: 1/5000 ölçekle yapılan analizler

Mevcut Yapı Kullanım Yoğunluğu	Ulaşım arterleri
	
Mevcut dere yatakları	Alt yapı (içme suyu kanalları)
	
Yeşil alan miktarı	
	

4.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Karabağlar ilçe merkezi bütününde önerilen1/1000 Uygulama İmar Planı'na göre; toplam 230575 m² açık ve yeşil alan bulunduğu tespit edilmiştir. Bu alanların toplam 112.475 m²'sini aktif açık ve yeşil alan olarak; park alanı, çocuk oyun alanı ve spor alanı oluşturmakta iken toplam 117.871 m²'sini pasif açık ve yeşil alan olarak; resmi kurum bahçesi, mezarlık alanı, eğitim kurumu bahçesi, askeri alan, ağaçlandırma sahası, piknik alanı, dini tesis (cami) bahçesi, akarsu kenarı yeşil alan, kavşak refüjler ve ağaçlandırılacak alanlar oluşturmaktadır.

Tüm bu veriler dikkate alındığında Karabağlar ilçe merkezi bütününde kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarının 10m²/kişi olduğu hesaplanmıştır.

Karabağlar ilçe merkezi bütününde mevcut durum incelendiğinde kişi başına düşen; açık yeşil alan miktarı 5 m²/kişi iken aktif yeşil alan miktarı ise 3m²/kişi olduğu belirlenmiştir. İmar planında kişi başına 10m² açık ve yeşil alan öngörülürken mevcut durumda kişi başına 5 m² açık ve yeşil alan düşmektedir. Bu sonuçlar; Karabağlar ilçe merkezi bütününde yeşil dokunun henüz planın öngördüğü aşamaya ulaşamadığını göstermektedir. Uygulama İmar Planı'nda kentin açık ve yeşil alanlarının gelecekteki durumuna yönelik açık ve yeşil alan sisteminden söz etmek mümkün değildir. Kent merkezinde yerleşime yeni açılan alanlarda da açık ve yeşil alan bütünlüğü sağlayacak şekilde bir düzenleme öngörülmemiştir. Bu noktada çalışma kapsamında tespit edilen başlıca sorunlar; kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarının standartların altında olması, çocuk oyun alanı, spor alanı ve park gibi kullanımların mekânsal dağılımının dengesiz olması, bu alanların birbiriyle ve kent yakın çevresindeki doğal ve kültürel peyzaj değerleriyle ilişkilendirilmemiş olmasıdır.

Bu kapsamda sistem önerisi aşağıdaki yaklaşımlar çerçevesinde şekillenmiştir.

- ✓ Kentsel yeşil alanların yeşil koridorlarla birbirlerine bağlanmaları,
- ✓ Oluşturulacak sistemin kent merkezi yakın çevresinde bulunan üzüm bağları ile ilişkilendirilmesi,
- ✓ Kent merkezindeki bölgelerin gerek yatay gerekse dikey yeşil akslarla birbirine bağlanarak çizgisel bir form kazandırılması,
- ✓ Kent içerisinde yer alan uygun genişlikteki cadde ve sokakların ağaçlandırılarak sistemde önerilen açık ve yeşil alanlarla ilişkilendirilmesi (Yücesu,Kiper,Korkut,2017).

Karabağlar ilçe bütününde yeşil alanların mekânsal sürekliliğini ve kesintisiz bağlantısını amaçlayan bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir. Kurdoğlunun (2014)'ünde belirttikleri gibi, birbirinden bağımsız, parça parça, ilişkisiz ve süreklilik içermeyen açık yeşil alanlar kent ekosisteminin ihtiyacı olan yeşil sistemleri oluşturamazlar. Bu kapsamda özellikle kent bütününden mahalle, sokak ve konut ölçeğine kadar inen farklı ölçeklere kadar inebilen bir yeşil alan sistemi ele alınmalıdır. Bu noktada kent içindeki dere ile yeşil arasında çizgisel bir koridor oluşturulmalı ve diğer akslarla da bağlantılar oluşturularak süreklilik sağlanmalıdır. Ayrıca aktif açık ve yeşil alanlar, kullanıcıların fiziksel, ruhsal ve sosyal anlamda gelişimlerine destek olacak şekilde tasarlanmalıdır.

Şekil: Parçacıl yapının bütünlüşmesi bağlamında yeşil doku sistem önerisi

İlçe merkezi ve yakın çevresinde tespit edilen alanlar hem açık ve yeşil alan sistemiyle bütünleştirilebilecek hem de rekreasyon ve turizm olanakları arttıracak niteliktedir. Bu kapsamda değerlendirilmelidir. Ulaşım aksları açık ve yeşil alan bütünlüğünün oluşturulmasında büyük önem taşımaktadır. Ulaşım akslarında oluşturulacak yeşil yollar ve yeşil bantlar trafik ve yaya güvenliğinin sağlanması açısından da önem taşımaktadır. Bu kapsamda ilçe içindeki bazı yollar tekrar ele alınmalı, yeni yerleşim alanlarındaki yollar ile birlikte düşünülmelidir. Yeni düzenlenen yerleşim alanlarında yeşil yollar ve geniş ulaşım akslarında (karayolları, uluslararası yollarda) ise yeşil bantlar oluşturulması için gerekli düzenlemeler planlarda ele alınmalıdır.

Sonuç olarak Karabağlar ilçesi açık ve yeşil alan miktarı açısından planlanan düzeye henüz gelmemiştir. Bu noktada ilçe için geliştirilecek yeşil alan sistem önerisinin mekânsal planlama süreçlerine entegrasyonunun sağlanarak, gelecek nüfus projeksiyonlarının da dikkate alındığı strateji eylem planları oluşturulması oldukça önemlidir.

KAYNAKLAR

ARCHIST Mimarlık Ofisi.(2017). Karabağlar Kentsel Tasarım Yarışması (Katılımcı). <http://www.arkitera.com/proje/7955/katilimci-karabaglar-belediyesi-kamusal-acik-mekan-ve-kent-meydani-kentsel-tasarim-yarismasi2>. (Erişim Tarihi: 03.09.2017).

Bolatoğlu,G., Özkan,B.M.(2013). Torbalı (İzmir) Kenti Yeşil Alan Sistemindeki Kamusal Aktif Yeşil Alanların Yeterliliği ve Geliştirilebilir Olanakları Üzerine Bir Araştırma, Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 2013; 10(2) : 15 – 23.

Kaplan,H., Bayraktar, N., Tekel,A., Çalgüner, T., Yalçın,Ö.(2003). Kentsel Tasarım Süreci ve Yöntemine İlişkin Bir Alan Çalışması; Çeşme-Dalyan Yerleşiminde Yeni Bir Yöntem Denemesi, Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Der.. Cilt 18, No 2, 1-15.

Özer,M.(2008). Son Dönemde Kentsel Tasarım Yarışmaları, http://www.spo.org.tr/resimler/ekler/f50c335cca9f340_ek.pdf (Erişim Tarihi:18.09.2017).

Senem, M., Arıdağ, L. (2016). Ekolojik Tasarım Yaklaşımı Bağlamında Türkiye de Proje Yaklaşımları, Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi.No:9,s:14-29.

Yücesu,Ö.,Korkut,A., Kiper,T.(2017). Kırklareli Kent Merkezinin Açık ve Yeşil Alanların Analizi ve Bir Sistem Önerisi, Artium, Cilt 5, Sayı 2, 22-37, 2017.

1/1000 İzmir İli, Karabağlar İlçesi Riskli Alan İmar Planı Plan Açıklama Raporu. <https://www.csb.gov.tr/db/izmir/editordosya/1000%20KARABAGLAR%20PLAN%20A> (Erişim Tarihi: 21.10.2017).